

اقتصاد ایران

نیز به ۱۷ میلیون خط موبایل جدید

۱۲

بورس

تاملی بر پذیره‌نویسی بورس ...

۱۳

رئیس کمیسیون انرژی مجلس در گفت‌وگو با شرق خبر داد:

مجلس با قطع واردات بنزین مخالفت می‌کند

رضایزدی

آنچه امروز هم برای عوام مورد توجه است و هم به چالش‌های برای نخبگان تبدیل شده تصمیم‌گیری درباره نحوه عرضه بنزین در شش‌ماهه دوم سال است. گرچه هرچه پیشتر می‌رویم قبول ادامه وضعیت فعلی و عدم سهمیه‌بندی موقت‌تر می‌شود اما رئیس کمیسیون انرژی مجلس معتقد است همه چیز تا پایان مرداد روشن خواهد شد. کمال دانشیار در مصاحبه با شرق سناریوهای مختلف درباره بنزین را موشکافی کرد. این مصاحبه از ماجرای بنزین شروع شد و تا طرح جدید مجلس برای تصویب قراردادهای گازی پیش رفت. آخرین تحولات قرارداد گازی کرسنت، پس از سفر هیات نمایندگان به شارجه، موضوع داغ مصاحبه با رئیس کمیسیون انرژی مجلس بود.

■ ■ ■

■ **آقای دانشیار!** اجازه بدهید به بحث مهمی که این روزها گریبان کشور را گرفته است بپردازیم. شنیده‌ام که یک کمیته عالی رتبه فوق مجلس و دولت مسئول تعیین رهاکار برای بنزین پیش شده است آیا این موضوع صحت دارد؟
خیر. ببینید مجلس در قانون بودجه اصلاح ذیل تبصره ۱۳ بسته‌ای را تصویب کرده است که دولت با عمل به آن می‌تواند درباره سهمیه‌بندی بنزین تصمیم بگیرد. جلساتی که تشکیل می‌شود برای این است که ببینیم قانون مجلس چقدر پیشرفت کرده است.

■ **آخرین وضعیت بنزین تا به امروز به چه شکل درآمده است؟**

پنج سناریو در دست بررسی است. سناریوی اول همان قانون مجلس است. براساس این سناریو بعد از گذشتش ناوگان حمل و نقل و گازسوز کردن خودروها، با مصوبه شورای اقتصاد به دولت اجازه داده می‌شود تا تولید داخلی را سهمیه‌بندی کرده و بنزین وارداتی را به قیمت مناسب بفروشد. این حرف حاکم است. چرا که دولت لایحه آن را به مجلس داده و مجلس هم تصویب کرده است. پس نظر مشترک دولت و مجلس این لایحه است. مصوبه مجلس یک‌سری پیش‌شرط‌هایی دارد که در جلسات مشترک مشغول بررسی تحقق آن هستیم. در کنار این سناریو، چهار سناریوی دیگر مطرح شده است.

■ **مایلم سناریو‌هایی که برای بنزین در حال بررسی است توضیح دهید.**

یک سناریو این است که برگردیم به وضع موجود. یعنی بنزین به مقدار لازم وارد کنیم و به قیمت ۸۰ تومان بفروشیم. این کار را آنقدر ادامه دهیم تا پیش‌شرط‌های تبصره ۱۱ اجرا شود. معنی این سناریو این است که چهار میلیارد دلار باید بنزین وارد کنیم و ۱/۵ میلیارد دلار هم باید به واردات گازوئیل اختصاص دهیم. سناریوی سوم این است که بنزین داخلی را سهمیه‌بندی کرده و به وسیله کوپن یا کارت هوشمند عرضه کنیم. چون کارت هوشمند فعلاً حاضر نیست بنابراین این کار با کوپن انجام می‌شود. مزیت سناریوی سوم این است که چهار میلیارد دلار را برای واردات بنزین اختصاص نمی‌دهیم و قیمت بنزین هم بالا نمی‌رود. نکته منفی اش هم به ماجراهای کوپن و ررات اش برمی‌گردد. سناریوی چهارم این است که بنزین هم وارد کنیم اما کم وارد کنیم. یعنی سهمیه‌بندی انجام دهیم اما به مقدار کم. دو لیترا افزایش دهیم.

■ **در آن صورت باز هم بنزین را لیتری ۸۰ تومان خواهید فروخت؟**

بله، نرخ را نگی می‌داریم و سهمیه‌بندی را هم از طریق کارت هوشمند یا کوپن اعمال می‌کنیم.

■ **سناریوی پنجم‌تان چیست؟**

این سناریو که مورد توجه جمع کثیری از نخبگان بوده و جنجالی هم شده همان راه‌حلی است که در دنیا اول می‌شود. یعنی بنزین را به قیمت وارداتی به مردم بفروشیم و مابه‌التفاوت قیمت داخلی و بین‌المللی بنزین را به حساب مردم واریز کنیم. به عبارت دیگر یارانه بنزین را مستقیم کنیم. در این طرح قاجاق برداشته می‌شود. از ترافیک و مصرف بنزین هم کاسته می‌شود. از مصرفرات این سناریو هم ایجاد شوک و تورم بالا است که برای خیلی‌ها نگران‌کننده است. چون ممکن است عکس‌العمل اجتماعی داشته باشد.

■ **این سناریوها در کجا بررسی می‌شود؟**

در مرکز پژوهش‌های مجلس.

■ **بالاخره تصمیم‌گیری درباره بنزین با چه نهادی خواهد بود؟**

قطعاً مجلس. اینکه روشن است.

■ **ولی دولت معتقد است که مجوز سهمیه‌بندی را بر اساس قانون بودجه از مجلس دریافت کرده است. معاون وزیر نفت هم اعتقاد دارد که شروط مجلس در تبصره ۱۱ نسبی است.**

دولت معتقد است هم اجازه سهمیه‌بندی دارد و هم اجازه دوزخی کردن. اما می‌خواهد فقط از بخش سهمیه‌بندی استفاده کند. اما ما می‌گوییم که دولت اول باید حمل و نقل عمومی را گسترش داده و خودروها را گازسوز کند بعد به سهمیه‌بندی بنزین برسد قرار بود دولت ۲۸۰ هزار خودرو را گازسوز و ۴۰۰ هزار خودروی فرسوده را از رده خارج کند. قرار بوده ۶۵۰۰ اتوبوس و ۵۰ هزار دستگاه تاکسی به ناوگان حمل و نقل اضافه شود. گرچه عقل می‌گوید که نمی‌شود این کارها را در ۶ ماه انجام داد اما به هر حال این قیود برای سهمیه‌بندی بنزین در قانون ذکر شده است. بنابراین اختیار دولت مشروط است.

■ **پس بالاخره دولت باید برای بنزین شش‌ماهه دوم چه تصمیمی بگیرد؟**
مجلس این است که شما در ارائه این طرح، مسائل اینجینتی را دیده‌اید؟ احتمالاً شورای نگهبان بر اساس همین ملاحظات هم اصل ۷۷ را تفسیر کرده است. شورای نگهبان می‌گوید اگر شرکت‌های دولتی داخلی با شرکت‌های خارجی قرارداد بستند لازم نیست آن را به تصویب مجلس برسانند. اگر این تفسیر را بپذیریم در واقع اصل ۷۷ بلاثر می‌شود.

■ **بنابراین معتقدید تفسیر شورای نگهبان از اصل ۷۷ اشتباه بوده است؟**

ما باید این تفسیر را دقیقاً مطالعه کنیم.

■ **راه‌حلس باید از مجلس اجازه بگیرد. در دو خودتان الان گفتید که شورای نگهبان چه تفسیری ارائه کرده است.**

این تفسیر را آقای وزیر نفت مطرح کرده است. قرار شد یکی آن را به ما بدهد تا ببینیم جریان چیست.

■ **اگر همین باشد که به شما گفته‌اند آن‌وقت به نظر شما تفسیر اشتباه بوده است؟**

اگر این‌طور باشد باید قانون جدیدی تصویب کنیم تا قراردادهای شرکت‌های دولتی هم به مجلس بیاید. البته برداشت ما این است که با همین قانون اساسی، قرارداد شرکت‌های دولتی نیز باید به تصویب مجلس برسد.

■ **یعنی همه قراردادهای باید بیاید. از مخابرات گرفته تا نفت؟**
منظور ما قراردادهای بالای یک میلیارد دلار است. مگر چند قرارداد یک میلیارد دلاری در سال داریم. ده تا داریم. از ده تا بیشتر نداریم. تازه باز هم ما این قراردادها را به قراردادهای بالای پنج سال و صرفاً برای صادرات گاز محدود کرده‌ایم. این طرح کاری به قراردادهای مخابراتی ندارد.

■ **بالاخره ممکن است کمیسیون صنایع هم بخواهد چنین طرح مشابهی را ارائه کند. اصلاً با چه منطقی باید قرارداد یک میلیارد دلاری صادرات گاز به مجلس بیاید اما قرارداد صادرات نفت نباید بیاید؟**

نیت‌ها بیشتر کنترل قراردادهای صادرات گاز بود. نکته مهم در این بحث این است که چطور می‌شود یک نفر برای ۲۵ سال آینده مملکت قرارداد امضا کند. از کجا معلوم که گاز چند سال دیگر با ارزش نشود که از صادراتش با قراردادهای فعلی پشیمان شویم مانند همین قضیه کرسنت. اشکال قرارداد تارسی چه بود. آنها هم این قرارداد را ۶۰ساله واگذار کرده بودند.

■ **فرمولی که مسئولان نفتی ایران اخیراً برای فروش گاز به هند و پاکستان ارائه کرده‌اند تا حدود زیادی می‌تواند این نگرانی را برطرف کند. به عبارت دیگر قیمت گاز ایران در هیچ دوره‌ای نیابند از قیمت منطقه‌ای گاز و قیمت بین‌المللی آن کمتر باشد.**

حالا کمی عاقل شده‌اند دیگر. حداقل این سر و صداهای ما روی قیمت‌ها اثر گذاشته است. البته ما که با اصل صادراتش مخالفتیم. تولید نفت ایران قیلاً ۶ میلیون بشکه در روز بوده، الان شده است ۴ میلیون بشکه در روز. می‌دانید ده سال بعد رقم تولید نفت به روزانه ۲/۵ میلیون بشکه خواهد رسید. ده سال بعد می‌تواند شش کتوز شود.

■ **مقاله‌نامه‌ها، قراردادها و موافقتنامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس برسد. متأسفانه‌اینکه به مجلس نمی‌آید خلاف است.**

■ **ولی مجلس برخی اختیاراتش را به شورای اقتصاد تفویذ کرده است.**

جایی نوشته نشده است که مجلس می‌تواند تفویذ کند. آیا در قراردادهای ۲۵ساله نباید مجلس را مطلع کرد. نمایندگان مجلس در شورای اقتصاد حضور دارند. شما نماینده با شان مجلس فرق دارد. مجلس یک شخصیت حقوقی دارد.

■ **فرض کنید جنابعالی نماینده وزارت نفت در مذاکرات هسته‌ای. وقتی قرار باشد نتایج مذاکره‌تان را به تصویب ۲۹۴ نفر برسانید چقدر می‌توانید بر مذاکره مسلط باشید. طرف خارجی چقدر می‌تواند روی حرف شما حساب کند؟**

■ **ن روز اول می‌گوییم که بعد از تمام مذاکرات باید برویم و از مجلس مصوبه بگیریم.**
■ **آن‌وقت این تضعیف وزارت نفت نیست؟**
شده است. این نص قانون اساسی است. خونهای چپ‌ها می‌آید.

■ **اما مجلس این حق نظارت و تصویب را به شورای اقتصاد تفویذ کرده است.**

به هیچ‌وجه تفویذ نکرده است. شما می‌دانید دولت درباره این طرح چه می‌گوید.

■ **شما بفرمایید.**

دولت می‌گوید در زمان آقای میرحسین موسوی نامه‌ای به شورای نگهبان نوشته است و درباره اصل ۷۷ قانون اساسی تفسیر خواسته است. شورای محترم نگهبان هم تفسیر کرده که این اصل شامل قراردادهای دولت با دولت می‌شود. شورای محترم نگهبان گفته که این اصل شامل قراردادهایی که یک شرکت دولتی با یک شرکت دولتی دیگر می‌بندد، نخواهد شد. کجای این تفسیر در قانون اساسی هست. به دولت گفته‌ایم که کیی تفسیر شورای نگهبان را بیاورند. چطور می‌شود قرارداد ۲۵ساله‌ای با امضای این نفر و بدون اطلاع مجلس اجرا شود. این چه حرفی است. ■ **بالاخره امضای این قرارداد هم سازوکار خاص خودش را دارد. هیات‌مدیره دارد. بعد باید به تصویب هیات‌مدیره شرکت ملی نفت و نهایتاً شورای اقتصاد برسد. آقای دانشیار!** فرض کنید مجلس قراردادی را تصویب کرد. بعد در این قرارداد اختلافی ایجاد شد و موضوع به محاکم بین‌المللی گزارش شد. آن‌وقت به جای آنکه یک شرکت دولتی طرف حساب باشد کل دولت و نظام وارد دادگاه می‌شود. این اصلاً خوب نیست.

■ **این قانون اساسی است. نص خیلی محکمی دارد. آن‌وقت اگر خدای نکرده این محکوم‌شود می‌دانید چه می‌شود. اموال دولتی ایران در معرض خطر قرار می‌گیرد. این چه حرفی است. اگر واقعاً مقصر باشیم باید جریمه شویم.**

■ **منظورم این است که شما در ارائه این طرح، مسائل اینجینتی را دیده‌اید؟** احتمالاً شورای نگهبان بر اساس همین ملاحظات هم اصل ۷۷ را تفسیر کرده است. شورای نگهبان می‌گوید اگر شرکت‌های دولتی داخلی با شرکت‌های خارجی قرارداد بستند لازم نیست آن را به تصویب مجلس برسانند. اگر این تفسیر را بپذیریم در واقع اصل ۷۷ بلاثر می‌شود.

اقتصاد

بازار

جذب مشتری با شیوه‌های سنتی ...

۱۴

بازار

ادعای ارزانی میوه .....

۱۴

تفسیر اقتصادی

یک طرح ۶۰مدیر

فواد صادقی

با گذشت یک هفته از افتتاح تونل رسالت در حالی‌که شش شهردار تهران خود را در ساخت این تونل شریک می‌دانند، توجه به این نکته جالب است که حجم کار انجام شده در این تونل معادل ۵ درصد تونل‌های بهره‌برداری شده مترو و حدود یک درصد کل پروژه مترو تهران است. این در حالی است که علاوه بر غلامحسین کرباسچی شهردار سابق تهران که با نوشتن یادداشتی خود را یکی از عوامل انجام تونل رسالت معرفی کرد، مرتضی الویری، محمدحسن ملک مدنی، محمدحسین مقیمی و محمود احمدی‌نژاد نیز در کنار محمدباقر قالیباف برای خود سهمی در انجام این پروژه قائل هستند. تونل ۹۰۰ متری رسالت که با محاسبه دو مسیر رفت و برگشت آن به ۱۸۰۰ متر می‌رسد، از نظر مشخصات فیزیکی شامل عرض، ارتفاع و عمق مشابه تونل‌های مترو تهران است که تاکنون بیش از ۳۸ کیلومتر آن به بهره‌برداری رسیده، ۵۶ کیلومتر دیگر در دست ساخت و بخشی نیز از آن در مرحله مطالعه است. بنابراین حجم تونل رسالت کمتر از ۵ درصد تونل بهره‌برداری شده مترو و حدود یک درصد کل مترو تهران است. نکته جالب آن‌که هزینه تمام شده احداث یک کیلومتر تونل مترو حدود ۸/۵ میلیارد تومان است، اما یک کیلومتر از تونل رسالت چهار برابر آن یعنی حدود ۳۴ میلیارد تومان هزینه دربرداشته است. به‌رغم هزینه سنگین و تبلیغات گسترده انجام شده برای راه‌اندازی تونل رسالت، همه اعتبارات و بودجه‌های دولتی مترو تهران از آغاز سال جاری متوقف شده است. این در حالی است که تنها حجم فعالیت نیمه‌شرفی خط دو مترو تهران، از بهارستان تا دردشت که در پایان سال گذشته به بهره‌برداری رسید و رئیس جمهور به‌رغم اطلاع قبلی از حضور در مراسم افتتاحیه آن خودداری کرد، بیش از چهار برابر تونل رسالت است. با این وجود، ظاهراً شیفتگی به ساخت و گسترش شبکه بزرگراهی و تمرکز تزریق منابع حمل‌ونقل عمومی تهران رز و به‌رغم وجود منابع هنگفت مالی برای تسریع در توسعه این شبکه به اپیدمی مدیریت شهری تهران بدل شده است. غلامحسین کرباسچی که بیشترین مدت تصدی‌گری شهرداری تهران را دارا است، در آغاز دوره سازندگی با شتاب بی‌سابقه‌ای به ساخت و گسترش شبکه بزرگراهی پرداخت و بدون تردید، اقدامات پنج شهردار بعدی تهران در راستای تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام وی بوده است. بنابراین، همان‌گونه که بحق کرباسچی خود را در موفقیت امروز شهرداری تهران سهمی می‌داند، باید در برابر بی‌مهری به شبکه حمل‌ونقل عمومی و گسترش زیربنایی جابه‌جایی انبوه شهروندان نیز پاسخگو باشد. زمانی که کرباسچی مدهوش از اقتدار دوران سازندگی، دست به حرم مترو از سیستم جامع حمل‌ونقل عمومی تهران زد و به‌رغم وجود منابع هنگفت مالی، طی هشت سال مسئولیت خود از اختصاص حتی یک ریال کمک مالی به شرکت مترو که در زمان مدیریتعامل سابق خود به شدت با بحران مالی روبه‌رو بود خودداری کرد، با یک تبدیل شدن بخش عمده شبکه بزرگراهی تهران به پارکینگ خودروها و انباشته شدن آسمان پایتخت از آلودگی را پیش‌بینی می‌کرد. مدیریتعامل سابق مترو که در یازده سال بخش عمده اقدامات مربوط به ساخت تونل را انجام داد، به‌رغم برخی انتقادات وارده به عملکرد مدیریتی اش در حد منابع مالی سالانه ده میلیارد تومانی توسعه و تکمیل سیستم حمل‌ونقل عمومی تهران استفاده مناسب نشود. اختصاص بخش چشمگیری از منابع مالی سیستم حمل‌ونقل عمومی به طرح‌های سیاسی همچون منوریل یا توزیع ناعادلانه منابع مالی و بودجه حمل‌ونقل عمومی از دیگر نشانه‌های ادامه فرهنگ بیمار مدیریت شهری در کشور است. ناگفته نماند که اهتمام شهردار فعلی تهران به توسعه زیربنای شبکه حمل‌ونقل عمومی بیش از پنج سلف خود است اما هنوز شیفتگی نسبت به گسترش شبکه بزرگراهی اولویت نخست است. حمل‌ونقل در تهران را تشکیل می‌دهد که بازنگری در آن ضروری است.

ما این نظر را قبول نداریم. ما کلاً دو قرارداد صادرات گاز داریم که امضا شده است. یکی قرارداد صادرات گاز ترکیه است و دیگری کرسنت است. اولی در حال اجرا است ولی دومی هنوز اجرایی نشده است.

■ **فعلاً در قراردادهای مربوط به صادرات LNG به هند است که قرارداد هم مربوط به صادرات LNG به هند است.**
بله، آن قرارداد هم امضا شده اما هنوز قطعی نشده

است. به نظر من با توجه به نیاز داخلی اعم از مصرف خانگی، نیروگاهی، صنایع، پتروشیمی و تزریق به چاه‌های نفت، . . . صادرات گاز، کار خلاقانه است. هنوز هم پایش ایستاده‌ایم. اگرچه ممکن است مسئولین نظام هم به صادرات گاز رسیده باشند. اما در مورد قراردادهای امضا شده که حدود ۲۰ میلیون مترمکعب در روز برای ترکیه است و ۱۰ تا ۱۲ میلیون مترمکعب برای امارات است باید عرض کنم چون این قراردادها امضا شده است اگر قیمت‌هایش اصلاح شوند اجرایی شدنش قابل همه قراردادهای پیشتر از یک میلیارد دلار خوب است.

■ **الان نرخ صادرات گاز به ترکیه چقدر شده است؟**
به مترمکعبی ۳۰ سنت هم رسیده است.

■ **درباره کرسنت به چه نتیجه‌ای رسیده‌اید؟**
در این قرارداد چون امضا شده است، اگر قیمت اصلاح شود که قیمت گاز ایران از قیمت گاز قطر گرانتر یا مساوی آن باشد، قرارداد قابل بررسی است.

■ **شما در امارات با چه کسانی دیدار کردید؟**

دولت شارجه رسماً از ما دعوت کرده بود. درباره مباحث مختلفی هم بحث کردیم. درباره سرمایه‌گذاری ایران در شارجه و بالعکس مذاکره کردیم. یکی از مباحثی هم که مطرح شد بحث کرسنت بود.

■ **چه یعنی؟**

دولت شارجه به ما گفت که شرکت «کرسنت» نماینده آنها است، تاآنپیش می‌کنند. گفتند که این شرکت دلال نیست. می‌گفتند کرسنت شرکت خوبی است و تعریفش را می‌کردند که ۳۰ سال است که ایران و شارجه با هم قرارداد دارند و در این ۳۰ سال شرکت کرسنت مجری بوده است.

■ **شما قانع شدید که حرف‌هایشان درست است؟**
در برخی که مطرح می‌شد که شرکت «کرسنت» دلال

است با توضیحاتی که شیخ شارجه داد ما احساس کردیم دلال نیستند. ولی بقیه مباحث مثل قیمت باید اصلاح شود. ما باید در تمام منافع فروش گاز از جمله رساندن آن

به مصرف‌کننده نهایی حضور داشته باشیم. اگر مسئله قیمت گاز حل شود و ایران بتواند در سود رساندن گاز به مصرف‌کننده نهایی مشارکت داشته باشد، چون قرارداد امضا شده و ما می‌خواهیم به امضای قراردادمان پایبند باشیم، اجرای قرارداد قابل بررسی است.

■ **جنابعالی با آقای حمید جعفر مدیرعامل کرسنت هم دیدار کردید؟**

ایشان هم در جلسه ما با شیخ شارجه حضور داشتند؟ ■ **یعنی شما بر سر قیمت گاز تفاهم کرده‌اید که از شروع صادرات گاز تا پایان سال خبر داده‌اید؟**
در این موضوع قانوناً فقط دولت می‌تواند تفاهم کند. هیچ‌کس هم حق تفاهم ندارد. ■ **پس چرا شما گفتید که تا پایان سال صادرات به امارات انجام می‌شود؟**
این را چه کسی نوشته است؟! ■ **ادامه در صفحه ۱۲**

فواد صادقی

فواد صادقی